

Velikije Luki továbbra is ellenáll

Berlin, január 4.
(Német Távirati Iroda)

A Velikije Luki támaszpont elleni bolsevik támadások január 2-án is összeomlottak a német helyőrség megingathatatlan ellenállásán. (MTI)

Berlin, jan. 4.

A Nemzetközi Sajtó Tudósító jelenti:

Az erős havazás ellenére, Velikije Lukinál megszakítás nélkül tovább folynak az elkeseredett harcok. Erős szovjet kötelékek sűrűn ismétlődő támadásokat intéznek a német védővonalak ellen. A vasárnap este Berlinben szerzett értesülés szerint Velikije Luki továbbra is német kézen van. Berlinben cáfolják azokat a szovjet és angol forrásból terjesztett híreszteléseket, amelyek szerint a támaszpontot január 1-én a szovjetcsapatok rohammal elfoglalták. Az Ilmen-tótól délkeletre tegnap nagyobb méretű harcokra került sor. A szovjet a befagyott mocsarakon nagyobb páncéloskötelékeket vetett a német állások ellen, kísérlete azonban mindössze annyit eredményezett, hogy 26 szovjet harckocsi maradt a német állások előtt. A német védővonal áttörése nem sikerült.

VELIKIJE-LUKI ÉS SZTALINGRÁD

A keleten folyó nagy téli csatának óriási harcerei közül kettőt ragadok ki, az egyik Velikije-Luki, a másik Sztalingrád.

A kettő terében folyó küzdelem közt nincsen harcászat, de még szoros hadászati összefüggés sem. Légvonalban 1100 km-re fekszenek egymástól, tehát kb. olyan messzire, mint Páris Budapesttől. Országnagyságú erdőségek és, — ma, — befagyott mocsárvidékek választják el a két területet. A támadásnak vagy a védelemnek az egyik térben elért sikerei, vagy elszenvedett vereségei nem hatnak ki ennélfogva közvetlenül és gyorsan a másik térben folyó küzdelem kimenetelére. A védő felsorakozott tartalékait éppen olyan kevéssé lehet gyorsan eltolni a szóban forgó egyik szakasz mögül a másikra, mint ahogyan a támadásra csoportosult szovjet-erőket sem lehet, hol Sztalingrádnál, hol meg Velikije-Lukinál bevetni. A két csata tehát egymástól meglehetősen és tulajdonképpen csak a két legfelsőbb hadvezetőség szempontjaiban, vagyis a keleti arcvonal egészének helyzetében találkozik egymással.

Sztalingrád és Velikije-Luki ezenfelül bizonyos szempontokból helyi jellegüket tekintve egymás ellentétei.

Sztalingrád, — hozzá északon csatlakozó, és a nyári harcok óta hadtörténeti híre emelkedett német záróállással a Volga és a Don között, valamint a tőle délnyugatra elterülő kotelnihovói térrel együtt, — az európai keleti arcvonal legkeletebbre előretolt két alkotója. Evvel szemben Velikije-Luki a szovjetarcvonalnak legnyugatibbra előretűtött éke.

A sztalingrádi német ék, az európai keleti arcvonalnak ez a legnagyobb és legfontosabb sünállása, helyzeténél fogva északról, keletről és délről jövő, tehát központos orosz támadásoknak van kitéve. Velikije-Lukinál, fordítva, tulajdonképpen a támadó oroszok állnak két egymással nagyjában derékszöget alkotó német arcvonal között a derékszög csúcspontjával szemben, elméletileg kitéve tehát annak a veszélynek, hogy Velikije-Luki ostroma közben őket Toropecen át délről és valahonnan az Ilmen-tótól délre fekvő területtől nyugatról vagy északnyugatról kétoldalú ellentámadása érhesse.

Amilyen természetes és kézenfekvő tehát, hogy az orosz hadvezetőség a téli támadások megindítása óta a sztalingrádi helyzetet összpontosított támadásokkal akarja a maga javára kihasználni és kiérinteni, éppen annyira meglepő, hogy harmadik hete óriási áldozatokkal és kiméletlen tömegbevetésekkel pont Velikije-Lukinál akar sikert kikényszeríteni. Teszi pedig ezt az orosz hadvezetőség akkor, amikor előbb heteken át hiába támadta a Rzszevi előreugró német éket úgy északról — a Torbpec—Bleji—Rzszev vonalon, — mint a keletről a Rzszev—Vjazma vonalon, miután a Toropectől délre eső területen egy sikeres német ellentámadó hadművelet során jelentős erői (1 hadtest és 6 páncélos dandár) teljesen felmorzsolódtak, s miután végül az Ilmen-tótól délkeletre eső területen is kezdettől fogva hiába kísérletezett, hol helyi előretörésekkel, hol meg, — mint a legutóbbi napokban is, — tömegtámadásokkal, hogy a Velikije-Lukinál küzdő seregének legalább az egyik, — az Ilmen-tó felől fenyegető, — irányban több levegőt biztosítson. Mindezek alapján az oroszok hadműveletét Velikije-Lukinál merésznek kell mondanom még akkor is,

ha tekintetbe vesszük, hogy az itteni hatalmas orosz beöblösődésben fekszenek az orosz kézen lévő Valdaj magaslatok, melyeknek birtoklása harcászati előnyöket biztosít az oroszoknak a hadászatiilag átkarolt helyzet enyhítésékepen. Lehet, hogy az orosz hadvezetőség ebben bizva erőteli a nyugati irányban való előretörést abban a reményben, hogy — éppen a legvalószínűtlenebb és hadászatiilag kedvezőtlen ponton áttörve a német ellenállást, — hátába juthat a Volchov szakaszának és a német leningrádi csoportnak egyfelől, másfelől pedig a helyileg hiába ostromolt Rzszevnek. Ha az orosz hadvezetőség ilyen elgondolások alapján tervezte is a velikije-luki támadást, a német védőcsapatok három hete folyó hősie ellenállása máris megfosztotta az orosz hadvezetőséget a meglepés előnyétől. A német hadvezetőségnek már eddig is elég idő állt rendelkezésére, hogy a szovjet ezen új támadó irányával szembeforduljon. Velikije-Luki védői ezenfelül az oroszok itt támadó erejének jelentékeny részét felmorzsolták. Velikije-Luki előterében páncélosok százai hevernek. Nem tudom, hogy Velikije-Luki meddig fog ellenállni az oroszok megismétlődő tömegrohamainak, remélem, hogy mindvégig. A külföldi hírverés lázas türelmetlenségében papíron és szájjal már el is foglaltatta az oroszokkal. Egyet azonban bizonyosan tudunk, hogy Velikije-Luki védői teljesítik kötelességüket az utolsó emberig és az utolsó tőltényig is, s ezen a kötelességteljesítésen már sok orosz terv szenvedett hajótörést. De ugyanígy szenvedtek és szenvednek hajótörést azok az orosz tervek is, amelyek Sztalingrádra vonatkoztak.

1942. november 20-ika óta, — a türelmetlen Exchange, — Tass és Reuter jelentések szerint — az oroszok Sztalingrád romvárosból mindennap visszafoglaltak egy-egy darabot. Miután az első orosz támadásoknak a nagy Don kanyarban, tehát Sztalingrád mögött, valóban voltak kezdeti sikerei is, már annak is híre kelt, hogy a német hadvezetőség, — ha egy kicsit elkésetten is, és csak a saját kárán tanulva, — végre hajolt azok tanácsára, akik már az ősz elején javasolták ennek a messze keletre előrenyomuló, amugyis tarthatatlan ékállásnak visszavételét.

1943. január 2-án azután a német rádióban rövid közlést olvastak fel: „Sztalingrád 26 kerületéből 24 kerület változatlanul a német csapatok birtokában van”. A valóság tehát az, hogy a szovjettámadásoknak Sztalingrádban semmiféle eredményük nem volt, minthogy a valóság az is, hogy úgy a sztalingrádi északi záróállás, mint a várostól délre és délnyugatra eső terület szilárdan az európai seregek birtokában van és a német hadvezetőségnek esze ágában sincs Sztalingrádot a keleti hadszíntérnek ezt az egyik legfontosabb pozícióját tisztán harcászati megfontolások alapján vagy hírverő irodákban kiagyalt szovjetsikerek nyomása alatt feladni.

Sztalingrád tere, mint azt mindnyájan tudjuk, hadászati jelentőségét a Volgához való viszonyában és a Kaukázus terével való összefüggésében találja meg. E hadászatiilag döntő jelentősége mellett a sztalingrádi tér egyik cszlopa vagy sarkpontja az európai Don-arcvonalnak. Ennek a Don-arcvonalnak a másik sarkpillére a voronyezsi német híd és az ehhez délfele csatlakozó védőállás rendszer. E két sark-

pont között hullámköz most már közel két hónapja a nagy dommenti csata.

Miután az oroszok augusztus végétől kezdve hiába kísérelték meg naponként megismételt támadásokkal a Volga és Don között a sztalingrádi terv visszacsúszását, támadásaikat előbb a Sztalingrád mögött (tehát nyugatra) eső területre, a nagy Don kanyarra terjesztették ki, majd később december közepén, még nyugatabbra a Don középső folyására is. Ez utóbbi támadásnál elért kezdeti sikerek Sztalingrád helyzetét feltétlenül veszélyeztették. Valóságban azonban a német hadvezetőség nem reagált erre a fenyegetésre. A már korábban a nagy Don kanyarban eredményesen megindított ellenműveleteinek folytatásaképpen, a Don középső szakaszán előnyomult orosz erők feltartóztatása és egyesítésével előre jutott seregeket megsemmisítése után, itt is megindította ellenrendszárlait, amelyek eredményeképpen a nagy Don kanyarban és a Don középső szakaszán az európai seregek harc csoportjai napról-napra tovább előnyomulnak, leküzdve a szovjetcsapatok szívós védekezé-

sét, amelyek a nagy véráldozattal megszerzett területeket nem akarták könnyen ismét átengedni.

Sztalingrád terének tartása nélkül ezek az ellenrendszárlatok kezdettől fogva lehetetlenek lettek volna, mért oldalba kapta volna őket a Sztalingrád felől nyugati irányban előnyomuló szovjettámadás. — Sztalingrád kitarása azonban biztos alapot és kitűnő szárnybiztosítást adott a Don mögötti ellentámadó európai seregeknek.

v. Z. F.